

**Razem
dla Edukacji**

**Stowarzyszenie
„Wspólnota Polska”**

**LITERATURA DZIECIĘCA I CO DALEJ?
– PROPOZYCJE WYKORZYSTANIA W PRACY
Z MAŁYMI DZIEĆMI**

Martyna, 5 lat

**MINISTER
EDUKACJI
NARODOWEJ**

WPROWADZENIE

Literatura dziecięca od zawsze była inspiracją zabaw i zajęć proponowanych dzieciom w przedszkolu. W bajkach, baśniach dziecko znajduje jednoznaczny świat wartości, podział na dobro i zło, pracowitość i lenistwo, prawdę i kłamstwo, piękno i brzydotę, odwagę, szlachetność i wiele innych. Mali odbiorcy śledzą w treści nieustanną walkę tych pozytywnych z negatywnymi, by ostatecznie dobro zwyciężyło zło. Dzięki właściwościom psychofizycznym, dzieci w codziennym życiu przyjmują postawy swych bajkowych bohaterów, a tym samym przyjmują ich wartości, cechy, zachowanie. Sposobów wykorzystania utworów literatury dziecięcej w przedszkolu jest bardzo wiele. Zależą one od kreatywności nauczycieli. Najistotniejsze jest to, by proponowana dzieciom literatura, poza wartościami edukacyjnymi, niosła radość sama w sobie.

Przytaczane w publikacji scenariusze zostały sprawdzone przez nauczycieli w praktyce. Autorom przedstawionych rozwiązań metodycznych będzie miło, jeżeli zostaną wykorzystane przez innych nauczycieli lub zainspirują do tworzenia własnych w ramach Projektu „Razem dla edukacji”.

Wiesława Jabłonowska

„BOHATEROWIE BAJKI”
– ROZMOWA NA PODSTAWIE BAJKI
W. I J. GRIMM PT.: „KRÓLEWNA ŚNIEŻKA”

Cele:

- rozpoznawanie pozytywnych i negatywnych postaw bohaterów bajki, próby oceny ich postępowania;
- rozwijanie umiejętności wypowiadania własnych myśli, opinii;
- przekonanie dzieci, że w codziennym życiu ważna jest serdeczność, uprzejmość i życzliwość.

Umiejętności:

- podejmują próby oceny postępowania bohaterów bajki;
- doskonałą umiejętność wypowiadania własnych opinii, myśli, ocen.

Środki dydaktyczne: bajka pt.: „Królowna Śnieżka” W. i J. Grimm („Złota księga bajek” wyd. Wilga 1999 r.), rozsypanka wyrazowa z bohaterami bajek, rekwizyty wykorzystywane w bajce (lusterko, nóż, kamienie, talerzyk, sztucce, pościel, czapka krasnala, jabłko, grzebień, itp.), maskotka.

Przebieg:

1. Słuchanie fragmentu bajki pt.: „Królowna Śnieżka”, po którym dzieci odgadują tytuł.
2. Ćwiczenia globalnego czytania.
Z rozsypanki wyrazowej dzieci wyszukują te, które pasują do wysłuchanej bajki (Królowna Śnieżka, lustro, królowa, król, królewicz, myśliwy, krasnoludki).
3. Rozmowa na temat treści bajki.
Nauczyciel zadaje dzieciom pytania, zachęca do rozmowy:

- *Jak byście scharakteryzowały bohaterów bajki?*
 - *Jaka była Śnieżka? Dlaczego tak sądzisz?*
 - *Czym charakteryzowały się krasnoludki?*
 - *Kto był negatywną postacią i dlaczego?*
 - *Kto był najbardziej odważny i dlaczego?*
 - *Kto dobrze traktował ludzi a kto źle?*
4. Zabawa w skojarzenia.
Nauczycielka wymienia takie wartości jak: dobro, piękno, odwaga, wolność, pracowitość, miłość, przyjaźń, uczciwość, zadaniem dzieci jest dopasować do każdej z nich bohatera bajki.
5. Zabawa dydaktyczna – segregowanie rekwizytów z bajki na piękne i brzydkie.
6. „Na balu z królewną” – taniec dworski do akompaniamentu na dzwoneczkach i trójkątach (przypomnienie dzieciom jak powinna zachowywać się „dama” i „dżentelmen”).
7. Zabawa integracyjna.
Każde dziecko wręcza koledze siedzącemu obok pluszowe serce i mówi coś miłego o nim.

Opracowała Iwona Hryszko-Chodziutko

„OPOWIEM CI ...” – TWÓRCZE OPOWIADANIE DZIECI

Cele:

- poznanie etapów powstawania książki;
- pobudzanie inwencji twórczej i spontaniczności w wypowiedzianiu własnych pomysłów;
- umożliwienie dzieciom przeżywania pozytywnych efektów własnych działań.

Umiejętności:

- wymieniają etapy powstawania książki.

Środki dydaktyczne: książki, kartki, długopis, kredki, historyjka obrazkowa „Od autora do czytelnika” (Internet, chomikuj.pl, mika-do79a).

Przebieg:

1. Rozmowa z dziećmi na podstawie historyjki obrazkowej, poznanie etapów powstawania książki. *Poznanie słów: autor, ilustrator, drukarnia, introligator, księgarnia.*
2. Ćwiczenia słownikowe i gramatyczne.
Dzieci wymieniają przykłady najczęściej stosowanych sformułowań rozpoczynających bajki i opowiadania np.: „dawno, dawno temu...”, „za górami, za lasami...”, itp.
3. Opowiadanie twórcze dzieci.
Ustalenie zasad: każde dziecko dodaje po jednym zdaniu, staramy się mówić zdaniami itp. Nauczyciel notuje lub nagrywa wypowiedzi dzieci.
4. Wysłuchanie wspólnie stworzonego opowiadania.
5. Praca indywidualna – rysowanie ilustracji do opowiadania.
6. Ponowne słuchanie bajki połączone z pokazem ilustracji.
7. Burza mózgów. Nadanie tytułu bajce.
8. Zabawa „Lustro” – naśladowanie bohaterów opowiadania.

Opracowała Krystyna Gawryluk

**BAJKA NIE BAJKA
– ZABAWY POLISENSORYCZNE
INSPIROWANE WIERSZEM M. KONOPNICKIEJ
W PRZYGOTOWANIU DZIECI
DO NAUKI CZYTANIA I PISANIA**

Cele:

- rozwijanie umiejętności rozpoznawania i nazywania postaci i atrybutów z wybranych bajek;
- aktywizowanie myślenia twórczego poprzez wymyślanie bajkowej opowieści oraz doskonalenie analizy i syntezy słuchowej wyrazów;
- wdrażanie do słuchania wypowiedzi kolegów i zgłaszania chęci wypowiedzi poprzez podniesienie dłoni.

Umiejętności:

- dzieci dokonują analizy i syntezy słuchowej wyrazów oraz układają schematy literowe wyrazów.

Środki dydaktyczne: tekst wiersza „Czytanie” M. Konopnickiej („Poezja dla dzieci do lat 10”, wyd. Arcta, Warszawa, 1922), przedmioty do „bajkowych zagadek”: jabłko, kapelusz, dynia, koszyczek, ropucha, koperty z cegiełkami, ilustracje do opowiadań, karta graficzna z wzorami.

Przebieg:

1. Słuchanie wiersza „Czytanie” M. Konopnickiej.
Posłuchajcie wiersza, w którym znajdziemy propozycje spędzania czasu w domu, kiedy za oknem pada i pada.
2. Zabawa „Zagadki bajkowe”.

Dzieci poprzez dotyk wybierają jeden ze zgromadzonych przedmiotów. Rozpoznają go i podają tytuł bajki.

3. Zabawa dydaktyczna „Do jakiej bajki pasuję?”

Dzieci po usłyszonym opisie dopasowują przedmiot, który pasuje do bajki, np.:

- w której jeden z bohaterów sprawił, że syn młynarza poślubił księżniczkę;
- w której dziewczynkę chciała otruć zazdrosna macocha;
- w której dobra wróżka pomogła biednej sierocie iść na bal;
- w której dziewczynka szła przez las do chorej babci;
- w której małeńka dziewczynka porwana z domu, przeżyła wiele przygód, zanim znalazła się w Krainie Elfów.

4. Ćwiczenia słownikowe „Głoskowe i sylabowe bajki”.

Dzieci układają schematy wyrazów, liczą sylaby, głoski, wskazują miejsca gdzie się schowały samogłoski: o, a, i, y, e. – kot, dynia, domek, ryba, wilk.

5. Opowiadanie dzieci na podstawie ilustracji.

Dzieci losują ilustracje i próbują na jego podstawie opowiedzieć historię.

6. Drogi w lesie – zabawy graficzne.

Praca indywidualna dzieci przy stolikach. Karta pracy z zadaniami: droga Czerwonego Kapturka do Babci, zęby wilka, kamienie.

7. Zabawa naśladowcza „Rób to, co ja”.

Opracowała Krystyna Gawryluk

„BAJKA”
– SCENKI PANTOMIMICZNE
INSPIROWANE WIERSZEM H. OŻOGOWSKIEJ

Cele:

- rozpoznanie bajki „Jaś i Małgosia” po wysłuchaniu jej charakterystycznych fragmentów;
- doskonalenie umiejętności opowiedzenia ruchem różnorodnych historii;
- wdrażanie dzieci do słuchania rodziców, zwrócenie uwagi na to, że nie należy przyjmować słodyczy od obcych.

Umiejętności:

- wyrażają podstawowe emocje za pomocą ruchu, mimiki i gestu.

Środki dydaktyczne: pierniki, sowa, kot, buty, koszyk, piłka, ilustracje domu Baby Jagi, Jasia i Małgosi, wiersz „Bajka” (H. Ożogowska „Wiesze dla najmłodszych” Warszawa, Czytelnik 1957), „Moment” Shumann (Czułe Przytulanki).

Przebieg:

1. Słuchanie wiersza pt. „Bajka” H. Ożogowskiej.
Posłuchajcie wiersza i zapamiętajcie jego bohaterów.
2. Zabawa dydaktyczna „Co jest z bajki Jaś i Małgosia?”.
Dzieci spośród różnych przedmiotów wybierają te, które pasują do bajki „Jaś i Małgosia”.
3. W teatrze pantomimy – zabawa pantomimiczna.
Nauczyciel kolejno proponuje dzieciom zadania do opowieści pantomimicznej np.: Jaś i Małgosia idą do lasu, przestraszyły się, szukają drogi, znalazły piernikowy domek, uciekają, witają się z rodzicami.

4. „Czarowanie” – zabawa do muzyki.

Prowadząca zamienia dzieci w koty, sowy, myszki, na koniec w grzeczne dzieci.

Opracowała Anna Gawrych

**„W KRAINIE BAJEK”
– ZABAWA TEMATYCZNA W TEATR**

Cele:

- poznanie sposobu wykonania postaci do własnego teatru;
- rozwijanie umiejętności formułowania dłuższych wypowiedzi;
- wdrażanie do oczekiwania na prezentację swego przedstawienia.

Umiejętności:

- podejmują zadania proponowane przez nauczyciela.

Środki dydaktyczne: wiersz D. Gellner „Bajeczka” („Dorota Gellner dzieciom”, „Kama”), „magiczne pudełko”, rekwizyty do zagadek: jabłko, lustro, piernik, itp., karki, kredki, flamastry, kolorowy papier, klej, nożyczki, koperty.

Przebieg:

1. Zgadnij co kryje pudełko? – zagadki.

Nauczyciel proponuje zabawę z „tajemniczym pudełkiem”, które jest podawane z rąk do rąk w czasie recytacji rymowanki „Bajka tuż, tuż ...”.

Bajka tuż, tuż... Bajka tuż, tuż...

Zaraz będzie, skup się i już!

Kogo tu znasz? Kogo tu znasz?

Zaraz się przekonasz sam!

Dziecko, które właśnie otrzymało pudełko wyjmuje jeden rekwizyt z pudełka (pióro, jabłko, piernik, pantofelek, lusterko., itp.). Kolejno, próbuje odgadnąć do jakiej bajki pasuje dany rekwizyt.

2. Słuchanie wiersza D. Gellner „Bajeczka”.
3. Praca indywidualna, rysowanie postaci z wiersza.
4. Zabawa tematyczna dzieci „Mój teatr” – wykorzystanie samodzielnie wykonanych postaci.
5. „Bajkowy bal” – taniec przy muzyce dyskotekowej.

Opracowała Barbara Jóźwicka

MOJA BABCIA – OPOWIADANIE NAUCZYCIELA NA PODSTAWIE UTWORU B. FERRERO „HISTORIA MAŁEGO PROMYKA SŁOŃCA”

Cele:

- poznanie sposobów okazywania miłości i życzliwości dla swoich dziadków, osób starszych;
- rozwijanie i doskonalenie umiejętności budowania prostych zdań poprzez tworzenie opowiadań o swoich dziadkach: ich wyglądzie, cechach charakteru;
- wyrabianie postawy szacunku i miłości do osób starszych; zacieśnianie więzi rodzinnych.

Umiejętności:

- potrafi okazać wdzięczność dziadkom np. poprzez zrobienie drobnego подарunku;
- rozumie potrzebę pomocy starszym;

Środki dydaktyczne: tekst opowiadania „Historia małego promyka słońca” B. Ferrero („Przypowieści i opowiadania”, Wyd. Salezjań-

skie, 2003, s. 216), arkusz szarego papieru, wycięte promienie słoneczne, klej, utwór „Kołysanka” F. Lombard.

Przebieg:

1. Słuchanie opowiadania B. Ferrero „Historia małego promyka słońca”.
2. Wypowiedzi dzieci na podstawie opowiadania.
Pytania pomocnicze:
 - *W jaki sposób możemy sprawić radość swoim dziadkom?*
 - *Jak czuła się dziewczynka, kiedy przychodziła do babci?*
3. Wizualizacja do utworu F. Lombard „Kołysanka”.
Dzieci z zamkniętymi oczami słuchają muzyki, przypominają sobie jak wyglądają ich dziadkowie.
4. Praca dzieci „Promień dla dziadków” – wyklejanka.
5. Z powstałych promieni wspólne tworzenie – słońca, jako prezentu dla dziadków.
Każde dziecko przy układaniu promienia w kilku zdaniach opowiada o swoich dziadkach.
6. Zabawa orientacyjno-porządkowa „Wnuczek do dziadka”.

Opracowała Barbara Jóźwicka

„BAJKA O GWOŹDZIACH” – OPOWIADANIE NAUCZYCIELA Z WYKORZYSTANIEM REKWIZYTÓW

Cele:

- poznanie skutków niewłaściwego zachowania (kłótnie, obrażanie, przezywanie, bicie) w stosunku do kolegów;
- kształtowanie szacunku i życzliwości w stosunku do innych;

- wyrabianie umiejętności współdziałania w zabawie i codziennym funkcjonowaniu z koleżankami i kolegami.

Umiejętności:

- wymieniają niewłaściwe postępowanie głównego bohatera.

Środki dydaktyczne: opowiadanie „Bajka o gwoździach” autor nieznany (www.adonai.pl), kartki papieru, papierowy płot, gwoździe.

Przebieg:

1. Słuchanie opowiadania pt. „Bajka o gwoździach”.
2. Rozmowa z dziećmi na temat opowiadania.
 - *Jak ocenicie zachowanie chłopca na początku i na końcu opowiadania?*
 - *Co spowodowało zmianę zachowania?*
 - *Jak myślisz, chłopiec był dobrym przyjacielem?*
 - *Jakie są cechy dobrego przyjaciela?*
 - *Czego uczy nas ta bajka?*
3. Zabawa dydaktyczna „Biała kartka”.

Każde dziecko otrzymuje białą, czystą kartkę, którą musi zgnieść, a następnie wyprostować. Dzieci przyglądają się kartce, porównują jej wygląd.

Czy da się przywrócić ją do początkowego wyglądu? Co się dzieje z osobami, którym wyrządziliśmy krzywdę: uderzyliśmy, przezywaliśmy? Zwrócenie uwagi, że każde złe zachowanie w stosunku do drugiej osoby sprawia jej przykrość. Dlatego trzeba starać się nie krzywdzić innych.
4. Jak spędzam czas z moim przyjacielem? – rysowanie kredkami.
5. Zabawa integracyjna „Ludzie do ludzi” („Klanza”).

JAK WYGLĄDA STRACH?
– ZABAWY POLISENSORYCZNE INSPIROWANE
WIERSZEM D. GELLNER „W LESIE”

Cele:

- poznanie przyczyn odczuwania strachu przez dzieci i dorosłych;
- doskonalenie umiejętności wyrażania uczuć za pomocą ruchu, gestu, mimiki;
- przekonanie dzieci, że każdy człowiek ma swoje „małe i duże strachy” i tylko od niego zależy jak sobie z nimi poradzi.

Umiejętności:

- dzieci przełamują swą niepewność i lęk w nowych sytuacjach zadaniowych.

Środki dydaktyczne: wiersz „W lesie” D. Gellner („Z igły widły” Książka i Wiedza, Warszawa 1989), kartki, kredki, lekki ciemny materiał, kolorowe chustki, muzyka E. Grieg „Brzmienie północy” i „W grocie króla gór”.

Przebieg:

1. Wizualizacja przy muzyce.

Prowadzący w trakcie opowiadania wprowadza dzieci w świat wyobraźni i fantazji. Opowiadaniu towarzyszy muzyka „Brzmienie północy”, w czasie której nauczyciel przykrywa dzieci lekkim materiałem, prosi by zamknęły oczy i śledziły to, co się wydarzy. „Wyobraźcie sobie, że leżycie w łóżku, gdzie jest ciepło i bezpiecznie. Wystawcie spod kołdry dłoń lub stopę i sprawdźcie, czy jest to przyjemne? A może na zewnątrz czai się złe лихо? Jeśli jest to nieprzyjemne, szybko schowajcie się pod „kołdrę” (powtarza zabawę kilka razy).

2. Słuchanie wiersza D. Gellner „W lesie”.
3. Zabawa pantomimiczna.
Pokażcie ruchem przy wykorzystaniu materiału, jak bał się strach? (uzewnętrznianie dziecięcych przeżyć).
4. Twórcze opowiadanie dzieci (w parach).
Wymyślcie bajkę o strachu, który wcale nie był straszny i opowiedzcie je swojej koleżance lub koledze (chętne dzieci mogą opowiedzieć swoją bajkę całej grupie).
5. Indywidualna praca dzieci – rysowanie swych lęków i strachów.
6. Wyjaśnienie przysłowia „Strach ma wielkie oczy”.
Nauczyciel zachęca dzieci, by opowiedziały o swoich lękach, ale tylko te, które będą miały na to ochotę.
7. Taniec przy muzyce E. Griega „W grocie króla gór” z szyfonowymi chustkami.

Opracowała Wiesława Jabłowska

**CZY MOŻNA SPOTKAĆ UFOLUDKA?
– TWÓRCZE OPOWIADANIE DZIECI
INSPIROWANE WIERSZEM „W KRAINĘ WYOBRAŹNI”
W. JABŁONOWSKIEJ**

Cele:

- poznanie uniwersalnego języka wyrażanego za pomocą mimiki, gestu, intonacji głosu, w którym można porozumieć się nawet z „ufoludkiem”;
- rozwijanie umiejętności uogólniania w tworzeniu wiadomości o Ziemi i jej mieszkańcach;
- wzmacnianie odwagi i pewności siebie poprzez próbę wspólnego tworzenia opowiadania.

Umiejętności:

- opowiadają o tym, co je otacza na Ziemi oraz podejmują stawiane im zadania.

Środki dydaktyczne: tekst wiersza „W krainę wyobraźni”, muzyka – Vangelis „Conquest of Paradise”, „Trzej kosmici” sł. S. Karaszewski, muz. S. Marciniak, szary papier, pisaki, kartki z wypisanymi wyrazami do zabaw słowem.

Przebieg:

1. Słuchanie wiersza W. Jabłonowskiej pt. „W krainę wyobraźni”.

*Czy dziewczynka tak mała,
może spotkać ufoludka?
Kto to wie?
Może tak, a może nie?
Gdy się bardzo tego chce,
wszystko zdarzy się.
Czy chłopiec z piegami na nosie
może znaleźć się w kosmosie?
Kto to wie?
Chyba tak, czy chyba nie?
Ależ proszę, czemu nie?
Kiedy tego mocno chce.
Czy to prawda?
Czy sen jaki?
W spodku lecą przedszkolaki.
Gdy mkną po srebrzystym niebie
gwiazdami mrugają do ciebie.*

2. Wizualizacja – spotkanie przybysza z nieznannej planety inspirowane muzyką (Vangelis „Conquest of Paradise”).
3. Twórcze opowiadanie dzieci.
Opowiedz przybyszowi o życiu na Ziemi i jej mieszkańcach, zaczynając od słów: jak nie wiesz przybyszu to Ci powiem...

4. Zabawa improwizowana „Gucio – Guccio”.
Wymyślanie uniwersalnego języka poprzez pokazywanie ruchem, gestem, mimiką, którym można przekazać podstawowe komunikaty (w parach), np.:
 - naucz przybysza witać się przez podanie ręki,
 - zapytaj jak się nazywa?, co lubi jeść?
 - naucz go chodzić.
5. Rysowanie pod dyktando.
Dzieci rysują kolejne elementy pod dyktando nauczyciela: oczy, usta, nos, uszy, brzuch, nogi, a na końcu jeszcze te części, których brakuje.
6. Zabawy słowem – dobieranie zdrobnień i rymów do wyrazów
 np.: dziewczyna, mała, ufolud, chłopiec, gwiazda itp.
7. Zabawa inscenizowana na bazie piosenki „Trzej kosmici”.

Opracowała Alina Kippnich

**„PIĘKNO UKRYTE W NAS SAMYCH
 – ROZWAŻANIA NA TEMAT MIŁOŚCI, PRZYJAŹNI,
 ODWAGI” – OPOWIADANIE NAUCZYCIELKI
 NA PODSTAWIE TEKSTU AGNIESZKI I JAKUBA CHOMIUK
 PT. „SERDUSZKO MAŁEGO MISIA”**

Cele:

- dostrzeżenie zrozumienie związków oraz zależności przyczynowo-skutkowych pomiędzy kolejnymi wydarzeniami w bajce, a także ich konsekwencji;
- doskonalenie umiejętności formułowania wypowiedzi w zrozumiałym sposobie na temat bajki oraz wartości, takich jak miłość, przyjaźń i odwaga;

- przekonanie, iż wartości takie jak miłość, przyjaźń i odwaga są nieprzemijające i przydatne w codziennym życiu zarówno dzieci jak i dorosłych.

Umiejętności:

- potrafią wyjaśnić znaczenie słów: miłość, przyjaźń, odwaga oraz potrafią przewidzieć konsekwencje swego postępowania.

Środki dydaktyczne: opowiadanie „Serduszko małego misia” Agnieszki i Jakuba Chomiuk, (www.granice.pl), pluszowy miś, lalka „Wróżka Mirabella” oraz kukielki występujące w ww. opowiadaniu, piosenka „O kochaniu misia” sł. H. Stefanowska, muz. Z. Ciechan, kolorowe gałganki, karta do kolorowania.

Przebieg:

1. Zabawy pantomimiczne.

Dzieci za pomocą min, ruchu ciała, przedstawiają to, o co prosi nauczyciel:

- *kolega nie chce się ze mną bawić – jestem smutny.....*
- *mama kupiła mi wymarzoną zabawkę – jestem szczęśliwy.....*
- *przewróciłem się na rowerze i skaleczyłem – boli mnie.....*
- *chciałem wyjść na podwórko, a pada deszcz – jestem zły.....*

2. Dzielenie się przeżyciami przez dzieci.

3. Słuchanie opowiadania „Serduszko małego misia”.

4. Wypowiedzi dzieci na temat utworu:

- *Kto jest głównym bohaterem opowiadania?*
- *Jakie było pragnienie misia?*
- *Kogo spotkał wędrując do wróżki Mirabelli?*
- *Co możemy powiedzieć o misiu?*

5. Improwizacja ruchowa „Zabawy misiów”.

6. Indywidualna praca dzieci „Miś z gałganków”.

7. Inscenizacja piosenki „O kochaniu misia” sł. H. Stefanowska
muz. Z. Ciechan.

Kinga – lat 6

Opracowała Alina Kippnich

**„NIE BÓJ SIĘ NOCY”
– ROZMOWA NA TEMAT WŁASNYCH OBAW I LĘKÓW
W OPARCIU O WIERSZ DANUTY WAWIŁOW
PT. „WIECZÓR”**

Cele:

- poznanie różnych sposobów na pozbycie się swoich lęków oraz odkrycie przyjemności korzystania z własnej wyobraźni;

- doskonalenie umiejętności komunikatywnych wypowiedzi;
- zachęcenie dzieci do dzielenia się swoimi obawami i spostrzeżeniami.

Umiejętności:

- potrafi łączyć ze sobą różnorodne materiały, w celu uzyskania zamierzonego celu.

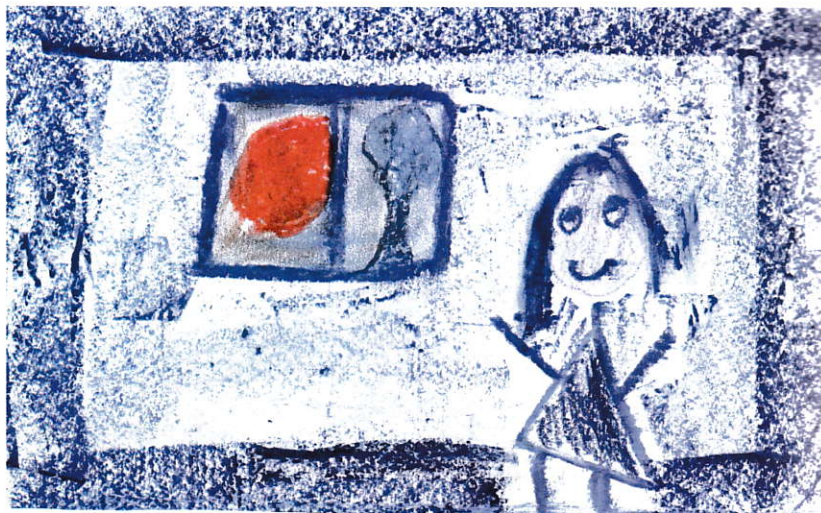
Środki dydaktyczne: wiersz pt. „Wieczór” Danuty Wawiłow („Polskie wiersze”, Warszawa, 2011), nastrojowa muzyka, sylweta księżycy, lampa biurowa, różnorodne materiały potrzebne do zrobienia kukielki – przytulanki.

Przebieg:

1. Słuchanie utworu D. Wawiłow „Wieczór” (nastrojowa muzyka, półmrok).
2. Wypowiedzi dzieci na temat utworu oraz własnych przeżyć.
3. Praca dzieci.

Z materiałów, które macie do dyspozycji, stwórzcie swojego „Sennego ludzika” – przytulankę, która będzie przy was czuwała każdej nocy. Będzie się do was przytulał i cichutko opowiadał najpiękniejsze i najbardziej kolorowe bajeczki, jakie tylko „Senny ludzik” potrafi wymyślić.

4. Opowiadanie twórcze dzieci.
Przytul swego „Sennego ludzika” i opowiedz o swoim nowym przyjacielu.
5. Zabawa taneczna z piosenką Alicji Janosz „Przyjaciel dobra rzecz”.

Basia – lat 6

Opracowała Grażyna Kozaczuk

**„RODZINKA” – OPOWIADANIE ODTWÓRCZE DZIECI
NA PODSTAWIE UTWORU A. SUROWIEC**

Cele:

- poznanie i posługiwanie się stopniami pokrewieństwa np. brat, siostra, babcia, dziadek;
- rozwijanie zainteresowania życiem najbliższych członków rodziny oraz doskonalenie umiejętności wypowiedzi;
- rozumienie konieczności cierpliwego oczekiwania na swoją kolej wypowiedzi.

Umiejętności:

- dzieci wymieniają imiona rodziców, dziadków, rodzeństwa oraz używają zwrotów oznaczających stopień pokrewieństwa;
- opowiadają o spędzonym czasie ze swoimi dziadkami, rodzicami.

Środki dydaktyczne: ilustracje postaci: mamy, taty, babci, dziadka, córki, syna, kota, psa; opaski na głowę, ponumerowane kartki od 1 do 8, przedmioty: książka, garnek, kość, mleko, młotek, pudełko, telefon, lalka; opowiadanie pt.: „Rodzinka” Anny Surowiec, (przewodnik metodyczny „Zabawy z porami roku”, cz. 2, s. 108).

Przebieg:

1. „Zgadnij kim jestem?” – zagadki słowne.
Dzieci losują karty z postaciami, ale nie odkrywają jej początkowo. Pozostałe przedszkolaki podpowiadają, opisując jej cechy charakterystyczne.
2. „Ustawiamy po kolei” – uszeregowanie postaci wg kolejności występowania w treści opowiadania.
3. „Dobieramy przedmioty” – zabawa dydaktyczna.
Zadaniem dzieci jest wybieranie spośród różnych przedmiotów te, które wystąpiły w utworze i przyporządkowanie właściwej osobie.
4. „Rodzinka” – opowiadanie odtwórcze dzieci.
Dzieci według kolejności wydarzeń opowiadają, każde po jednym, dwóch zadaniach.
5. „Wyścigi rodzin” – zabawa z elementem biegu.
Dzieci – rodziniki siedzą na krzesłach, nauczyciel czyta opowiadanie, osoby, o których, mowa obiegają swoją rodzinę dookoła.
6. „Moja mama lubi...”, „Pomagam rodzicom w...”, „Najbardziej lubię, gdy babcia i dziadek...” – zabawa słowna polegająca na dokończeniu przez dziecko zdania.
7. Ewaluacja zajęć poprzez umieszczenie przez dzieci serduszek na „drzewie uczuć”.

Opracowała: Grażyna Kozaczuk

**„O PRZYJAŹNI, ODWADZE I INNYCH WARTOŚCIACH”
– OPOWIADANIE DZIECI
NA PODSTAWIE HISTORYJKI OBRAZKOWEJ
W OPARCIU O UTWÓR H. BECHLEROWEJ
PT.: „DWAJ PRZYJACIELE”**

Cele:

- poznanie niezbędnych wartości w życiu każdego człowieka, takich jak: przyjaźń, odwaga, szacunek;
- kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji, uczuć u siebie i u innych;
- zachęcanie do jasnego określania swych emocji i oczekiwań.

Umiejętności:

- dokonują oceny zachowania bohaterów opowiadania oraz rozpoznają i nazywają uczucia własne i innych osób.

Środki dydaktyczne:

Opowiadanie pt.: „Dwaj Przyjaciele” H. Bechlerowej, („A jak będzie słońce...”, wiersze, opowiadania, teatryki, przysłowia i zagadki dla przedszkoli, T. Dziurzyńska, H. Ratyńska, E. Stójowa, WSiP, s. 166), ilustracje do historyjki obrazkowej, CD z muz. „W grocie Króla Gór” E. Griega, „Taniec kurcząt w skorupkach” M. Musorgskiego, kolorowy papier, nożyczki, klej, kredki, dziurkacze ozdobne.

Przebieg:

1. Słuchanie opowiadania „Dwaj przyjaciele” H. Bechlerowej.
2. Zabawa dydaktyczna – porządkowanie ilustracji zgodnie z treścią opowiadania.
3. Wypowiedzi dzieci na temat treści i przesłania opowiadania.

4. Scenki dramowe „Jak się teraz zachowasz, co powiesz?” – odgrywanie scenek z udziałem chętnych dzieci.
5. Zagadki pantomimiczne „W jakim jestem nastroju?”.
6. Improwizacje ruchowe do muzyki: „Taniec kurcząt w skorupkach” M. Musorgskiego i „W grocie Króla Gór” E. Griega.
7. Zabawa integracyjna „Wyszukaj przyjazną dłoń”.

Opracowała Marlena Nieścieruk

„KUKURYKU NA RĘCZNIKU” **– TEATRZYK SYLWET NA PODSTAWIE** **OPOWIADANIA M. KOWNACKIEJ**

Cele:

- poznanie przyborów toaletowych niezbędnych do utrzymania higieny ciała, przypomnienie sposobu ich używania;
- kształtowanie nawyków higienicznych i zachowań prozdrowotnych;
- wdrażanie dzieci do zachowania czystości osobistej i dbania o własne zdrowie.

Umiejętności:

- dzieci samodzielnie myją ręce.

Środki dydaktyczne: opowiadanie „Kukuryku na ręczniku” M. Kownackiej („Umiemy czytać”, WSiP, Warszawa 1978, s. 34) sylwety postaci, miski z wodą, mydło, ręczniki papierowe, grzebień, szczotka, gąbką, ręcznik, kubek, szczoteczka, pasta do zębów, deodorant, krem, balsam, nożyczki.

Przebieg:

1. „Magiczne pudełko” – zabawa polisensoryczna.
Wyznaczone dziecko rzuca papierową kostką do gry z oczkami od 1 do 4. Przelicza i wykorzystując zmysł dotyku, sprawdza w odpowiednim pudełku, jaki przedmiot niezbędny do higieny osobistej znajduje się pod określoną liczbą oczek, nazywa odkryte przedmioty i wyjaśnia do czego służą.
2. „Kukuryku na ręczniku” – teatrzyk sylwet na podstawie opowiadania M. Kownackiej.
3. Wypowiedzi dzieci na temat treści opowiadania.
Pytania pomocnicze:
 - Jak miały na imię dzieci?
 - O czym przypominała mama dzieciom przed jedzeniem?
 - Co mama postanowiła zrobić, aby dzieci pamiętały o myciu rąk?
 - Kiedy zawsze myjemy ręce?
4. „Mydło lubi zabawę” – zabawa ilustrowana ruchem do piosenki.
5. Myjemy ręce – zabawa dydaktyczna.
Przy każdym stoliku są przygotowane dwie miski z wodą, mydło i ręczniki papierowe. Po utrwaleniu etapów kolejności mycia rąk, każde dziecko demonstruje nabyte umiejętności pod nadzorem nauczyciela z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
6. „Co robi chusteczka?” – zabawa naśladowcza.
Dzieci dopierają się parami, następnie ustawiają się twarzami do siebie. Jedno dziecko z pary pokazuje ruch chusteczką, który musi powtórzyć drugie dziecko z pary. Po wykonanym zadaniu dzieci zamieniają się rolami. Zabawę powtarzamy kilkakrotnie.
7. Ewaluacja zajęć.
Dzieci mają przygotowane emblematy z „buźką uśmiechniętą” i „buźką smutną”, śpiewając dobrze znaną piosenkę, kolejno, zgodnie z ruchem wskazówek zegara, podnoszą wybrany emblemat do góry.

Opracowała Maria Sadowska

**„KŁOPOT ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA!
– OPOWIADANIE NAUCZYCIELA
W FORMIE TEATRU CIENI
NA PODSTAWIE UTWORU KS. M. MALIŃSKIEGO
„BAJKI NIE TYLKO DLA DZIECI”**

Cele:

- poznanie, iż inni też mają swe małe i duże kłopoty nawet Św. Mikołaj i anioł;
- rozwijanie wrażliwości i empatii w niesieniu pomocy innym;
- uwrażliwianie dzieci na potrzeby innych, zachęcanie do dzielenia się nawet małymi rzeczami.

Umiejętności:

- dzieci potrafią zauważyć problem i nieść pomoc potrzebującym.

Środki dydaktyczne: ekran cieni, sylwety: (Anioła, Mikołaja, sanie, okno, gwiazdy, worek, prezenty).

Przebieg:

1. Zabawa tematyczna – naśladowanie zachowania się w teatrze.
2. Teatr cieni „Kłopoty Św. Mikołaja” na podstawie utworu M. Malińskiego.
3. Zatrzymanie się przez chwilę przy akcji utworu.
Nauczyciel wspólne z dziećmi formułuje problem głównych bohaterów. Razem szukają sposobów rozwiązań, by spieszyć im z pomocą.
4. Indywidualna praca dzieci – z różnorodnych materiałów plastycznych i technicznych robienie niespodzianek, prezentów.
5. Wręczanie i obdarowywanie wykonanymi upominkami koleżanek i kolegów.

Lena – lat 4

Opracowała Maria Sadowska

**„W BIBLIOTECIE PANI SOWY”
– ZABAWA TEMATYCZNA W OPARCIU O WIERSZ
„SOWA” J. BRZEC HWY**

Cele:

- poznanie sposobów na dobrą zabawę takich jak np. zabawa w teatr;
- rozwijanie uwagi i spostrzegawczości poprzez dostarczenie dzieciom wrażeń dotykowych, wzrokowych i czuciowych;
- podkreślenie walorów książki, jako źródła wiedzy, przeżyć oraz inspiracji do wielu zabaw.

Umiejętności:

- samodzielnie organizują zabawę ze zgromadzonych materiałów.

Środki dydaktyczne: wiersz „Sowa” J. Brzechwa („Antologia wierszy”), sylwety bohaterów, zbiór książek, kufer z rekwizytami, utwór muzyczny A. Vivaldiego.

Przebieg:

1. Słuchanie utworu „Sowa” – J. Brzechwy na tle scenografii lasu.
2. Wypowiedzi dzieci na temat wiersza.
Pytania pomocnicze:
 - *Jakie ptaki zamieszkiwały las?*
 - *Dlaczego ptaki pouczyły sowę?*
3. Opowieść ruchowa „Wyprawa do lasu” (utwór A. Vivaldiego).
W czasie wyprawy dzieci odkrywają bogatą bibliotekę Sowy.
4. Przeprowadzenie wywiadu z Sową.
5. Zabawa tematyczna „W bibliotece u Sowy” (dzieci ze zgromadzonych rekwizytów samodzielnie organizują sobie dziecięcą bibliotekę).

Martyna – lat 5

**„CHŁODNA JESIEŃ DESZCZ PRZYNIESIE”
– ZABAWY POLISENSORYCZNE
INSPIROWANIE WIERSZEM J. KULMOWEJ
„POD JESIENNYM PARASOLEM”
ORAZ WŁASNYCH DOŚWIADCZEŃ**

Cele:

- poznanie i określanie zjawisk atmosferycznych jesiennej pogody: pada deszcz, wieje wiatr, jest szaro, ponuro, zimno i mokro;
- ćwiczenia wypowiedzi na temat jesiennej garderoby używając zwrotów w języku angielskim;
- zachęcanie do przebywania na świeżym powietrzu niezależnie od warunków pogodowych.

Umiejętności:

- wielozmysłowo poznaje świat przyrody poprzez wykorzystanie zmysłu dotyku, wzroku i węchu.

Środki dydaktyczne: ilustracje, wiersza „Kiedy pada” J. Kulmowej („Wiersze wybrane” J. Kulmowej, Warszawa 2001), materiał przyrodniczy (liście, mech, kora, trawa), jesienna garderoba (kurtka, buty, czapka, peleryna, parasol, ciepła bluza), utwór muzyczny „Walc meksykański” (www.chomikuj.pl).

Przebieg:

1. „Witam was” – zabawa ruchowo-naśladowcza.

*Dobry humor dzisiaj mamy,
do zabawy zapraszamy.
I choć z nieba pada deszcz,
u nas zawsze fajnie jest.*

*Prawa ręka, lewa ręka,
prawa noga, lewa noga,
cały tułów oraz głowa
do zabawy jest gotowa.*

2. Wypowiedzi dzieci na temat cech jesiennej pogody.

Pytania pomocnicze:

- Co to jest pogoda?*
- Jak opisujemy pogodę?*
- Czy można rozpoznać wcześniej, jaka będzie pogoda?*
- Opowiedzcie, jaka była pogoda, kiedy szłyście do przedszkola.*

3. „Jesień w dwóch obliczach” – zabawy polisensoryczne.

Na tablicy dla porównania umieszczone są dwie ilustracje przedstawiające „złotą polską jesień” oraz tzw. „jesienną szarugę”. Zadaniem dzieci jest poznanie materiału przyrodniczego, opisując jego cechy i przyporządkowując do odpowiedniej ilustracji. Dzielią się swoimi spostrzeżeniami na podstawie posiadanych doświadczeń oraz wysłuchanego wcześniej wiersza J. Kulmowej „Kiedy pada”.

4. „Jesienny deszcz” – improwizacja – ruchowa.

Zabawa muzyczno-ruchowa do utworu „Walc meksykański” z wykorzystaniem kawalków foli.

5. Do kogo to należy? – ćwiczenia wypowiedzi w języku angielskim, rozpoznawanie własnej garderoby.

Dzieci wraz z nauczycielem wypowiadają zaklęcie i otwierają walizkę: „Abracadabra,: one, two, three”. W walizce znajdują się ubrania dzieci. Nauczyciel wypowiada głośno ich nazwy po angielsku, a dzieci wyjmują z walizki: pants, shoe, wellingtons, hat, cup, coat, jacket, umbrella.

Dzieci powtarzają poznane słowa w języku angielskim. Próbuje łączyć je ze znanymi nazwami kolorów, np.: „Shoe is black”.

6. „Z małej chmury duży deszcz” – zabawa z wykorzystaniem chusty animacyjnej.

Dzieci podzielone są na dwie grupy. Jedna grupa trzyma chustę i jest chmurą, druga grupa dzieci ukryta jest pod chustą. Na hasło „deszcz” dzieci wybiegają spod chusty.

Opracowała Dorota Sajewicz

„W SPIŻARNI” – WPROWADZENIE WIERSZA K. ŚLIWY

Cele:

- poznanie różnych sposobów gromadzenia przez ludzi zapasów na zimę;
- doskonalenie umiejętności określania duży, mały, najmniejszy;
- zachęcenie do pomagania rodzicom w przygotowywaniu przetworów na zimę.

Umiejętności:

- posługiwanie się w zabawie określeniami wielkości słoików i układanie ich na odpowiedniej półce.

Środki dydaktyczne: naturalne okazy owoców i warzyw, słoiki z przetworami na zimę, CD z piosenką „Robimy konfitury” (Materiały szkoleniowe „Wychowanie przez sztukę”, Białystok, 2016).

Przebieg:

1. Pantomima w wykonaniu nauczyciela „Zapasy na zimę”.
2. Słuchanie wiersza pt. „W spiżarni” K. Śliwy.
3. Wyjaśnienie niezrozumiałych słów: spiżarnia, zapasów bez liku, cebula w wiankach, srogi mróz.
4. Wypowiedzi dzieci dotyczące treści wiersza:
 - *Gdzie gromadzimy zapasy na zimę?*

- *Co możemy znaleźć w spiżarni?*
- 5. Ponowna recytacja wiersza – dopowiadanie przez dzieci ostatnich wyrazów w wersach wiersza.
- 6. Jaki to owoc? – zabawa dydaktyczna.
Nazywanie i łączenie sylwet owoców oraz warzyw do odpowiednich słoików z przetworami.
- 7. Wspólna recytacja wiersza.
- 8. „Robimy konfitury” – zabawa inscenizowana.
*Kilkoro dzieci jest kucharzami, którzy „robią konfitury”.
Śpiewanie i ilustrowanie tekstu:*
*„Jabłuszka i śliweczki spadają na nas z góry,
Zrobimy, zrobimy, zrobimy konfitury.
A kiedy je zrobimy, z radości zatańczymy
Podskoki, obroty, bioderkami zakręcimy”.*
Zabawę powtarzamy pięć razy tak, aby każde dziecko mogło doświadczyć zabawy w kole i pełnić rolę pomocnika kucharza.

Opracowała Anna Siemieniuk

„JAŚ I MAŁGOSIA”

– OPOWIADANIE ODTWÓRCZE DZIECI NA PODSTAWIE HISTORYJKI OBRAZKOWEJ ZNANEJ BAJKI

Cele:

- poznanie możliwych niebezpieczeństw jakie mogą wiązać się w kontakcie z nieznanym;
- kształtowanie odpowiednich sposobów zachowania w potencjalnie niebezpiecznych sytuacjach;
- wdrażanie dzieci do nie oddalania się od rodziców, nauczycieli w czasie wycieczek i spacerów.

Umiejętności:

- dzieci budują krótkie wypowiedzi.

Środki dydaktyczne: ilustracje z bajki „Jaś i Małgosia” W. Grimm. („Wielki Skarbiec Bajek”, Siedmiogród, Wrocław 2010; „Malowany wózek”, sł. H. Ożogowska, muz. T. Mayzner, „Kalendarz muzyczny w przedszkolu” WSiP, Warszawa 1992).

Przebieg:

1. Rozmowa na temat bezpiecznych zabaw.
Nauczycielka prowokuje pytania i odpowiedzi dzieci na temat „Gdzie się powinny bawić dzieci, aby były bezpieczne?”. Prowadzącej zależy, aby dzieci podały dużo przykładów bezpiecznych zabaw.
2. „Baba Jaga patrzy” – zabawa orientacyjno-porządkowa.
Nauczycielka wybiera jedno dziecko – Babę Jagę. Reszta dzieci zostaje. Baba Jaga idzie na koniec sali i obraca się do ściany. Reszta dzieci biegnie w tym czasie w jej stronę. Kiedy Baba Jaga spojrzy na nie, zamierają w bezruchu. Wygrywa ten, kto pierwszy dotrze do Baby Jagi.)
3. „Jaś i Małgosia” – opowiadanie odtwórcze dzieci.
Po wysłuchaniu opowiadań, nauczyciel wspólnie z dziećmi formułują morał bajki. Nauczyciel go zapisuje.
4. „Malowany wózek” – zabawa inscenizowana do piosenki sł. H. Ożogowska.
5. „Pierniki Jagusi” – dekorowanie wcześniej upieczonych ciasteczek.
6. „Uczta razem z Jasiem i Małgosią” – wspólna degustacja pierników.

Przedszkole Samorządowe Nr 47

Z UŚMIECHEM

**15-202 Białystok, ul. Św. Wojciecha 14, tel./fax.: 85 74 12 203
www.ps47.bialystok.pl, ps47@um.bialystok.pl**